

L'ÚS DEL CATALÀ ENTRE ELS MILLENNIALS DE CATALUNYA: EL PES DILUÏT DE L'ORIGEN LINGÜÍSTIC

Natxo Sorolla*

AveHí Flors-Mas**

Resum

L'objectiu d'aquest treball és dilucidar, mitjançant l'anàlisi de dades demolingüístiques, quins factors condicionen l'ús del català entre la població jove de Catalunya a partir de dades de l'Enquesta d'usos lingüístics de la població a Catalunya de 2013. Els resultats generals indiquen que els membres de la generació Y o *millennials* catalans fan un ús del català similar al del conjunt de la població de Catalunya, a l'entorn de 0,4 sobre un total d'1. Per la seua banda, els resultats d'una anàlisi multivariada (regressió múltiple i anàlisi de camins) mostren que la llengua d'identificació és la variable més associada amb l'ús lingüístic dels joves de Catalunya. L'anàlisi subratlla, doncs, la importància explicativa de la dimensió actitudinal i afectiva per damunt de variables més estructurals com la llengua inicial o el coneixement oral declarat del català. Clouen l'article algunes reflexions sobre les implicacions dels resultats per a les polítiques de promoció del català a Catalunya.

Paraules clau: demolingüística; llengua catalana; joventut; Catalunya; usos lingüístics; llengua d'identificació.

THE USE OF CATALAN BY MILLENNIALS IN CATALONIA: LESS INFLUENCE OF LINGUISTIC ORIGIN

Abstract

The purpose of this study is to shed light, by analysing demolingüistic data from the Enquesta d'usos lingüístics de la població (Survey on language use of the population) of Catalonia in 2013, on the factors that condition the use of Catalan by young people in Catalonia. The overall results indicate that Catalan millennials (or Generation Y) use Catalan similarly to the population of Catalonia as a whole, that is to say at a rate of around 40%. The results of a multivariate analysis (multiple regression and path analysis) show that the language of identification is the explanatory variable most closely associated with language used by young people in Catalonia. The analysis highlights the explanatory importance of this attitudinal and affective dimension, which is greater than more structural variables, such as first language or declared oral proficiency in Catalan. The article concludes with some comments on the implications of results for policies promoting the use of Catalan in Catalonia.

Keywords: demolingüistics; Catalan language; young people; Catalonia; language use; language of identification.

* Natxo Sorolla, Universitat Rovira i Virgili, CUSC—Centre de Recerca en Sociolingüística i Comunicació, Universitat de Barcelona, Xarxa CRUSCAT–IEC. natxo.sorolla@urv.cat 0000-0001-7480-0359

** AveHí Flors-Mas, CUSC—Centre de Recerca en Sociolingüística i Comunicació, Universitat de Barcelona. afloresmas@ub.edu 0000-0003-1689-5956

Article rebut el 08.04.2020. Avaluacions cegues: 03.05.2020 i 08.05.2020. Acceptació final de l'article: 14.05.2020.

Citació recomanada: Sorolla, Natxo, i Flors-Mas, AveHí. (2020). L'ús del català entre els *millennials* de Catalunya: el pes diluït de l'origen lingüístic. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 73, 50-68. <https://doi.org/10.2436/rld.i73.2020.3448>

Sumari

1 Introducció

2 Marc teòric

3 Mètodes

3.1 Estudi i variables de l'anàlisi

3.2 Tècniques d'anàlisi

4 Resultats

4.1 Índex d'ús

4.2 Quines variables s'associen amb l'ús del català dels jòvens de Catalunya?

4.3 Com s'associen aquestes variables amb l'ús lingüístic?

5 Conclusions

Referències bibliogràfiques

1 Introducció¹

L'objectiu del present treball és respondre la següent pregunta de recerca: quins factors condicionen l'ús del català entre la població jove de Catalunya? Aquesta pregunta l'abordem a partir de l'anàlisi de dades demolingüístiques de l'*Enquesta d'usos lingüístics de la població 2013* (EULP13) de Catalunya. En concret, es treballen les dades corresponents a les cohorts de 15 a 34 anys. Es tracta, per tant, de persones nascudes durant els anys 80 i 90 del segle XX: en altres paraules, l'anomenada *generació Y*, els coneguts popularment com a *millennials* (Howe i Strauss, 2009).

L'article presenta, en primer lloc, el marc teòric i la metodologia a partir de la qual s'ha desenvolupat l'anàlisi, a més de la població objecte d'estudi. En segon lloc, mostra els resultats d'una anàlisi multivariable que permet assenyalar quines variables sociolingüístiques i sociodemogràfiques s'associen en major mesura amb l'ús del català entre els joves de Catalunya. Aquest apartat es tanca amb una comprovació de les relacions existents entre les variables centrals de l'anàlisi: la llengua inicial, la llengua d'identificació i el coneixement del català, com a variables independents o explicatives, i l'*índex d'ús parlat* (IUP) del català com a variable dependent.

En línies generals, l'anàlisi mostra que la llengua d'identificació és la variable que presenta una relació més estreta amb l'ús del català entre els joves de Catalunya, per sobre de la llengua inicial i del coneixement del català. S'apunta, en aquest sentit, que les polítiques lingüístiques vigents —en especial en el camp educatiu— podrien haver afavorit un procés de certa «desetnificació» dels usos lingüístics a Catalunya, en la mesura que haurien deslligat en alguna mesura el coneixement i l'ús del català de la seua transmissió en el si de la família, com han anat postulant diferents recerques, especialment centrades a l'àrea de Barcelona (Woolard, 1989, 2016; Boix-Fuster, 1993; Pujolar i González, 2013). Les nostres dades apunten que, en aquest escenari en què l'origen lingüístic té un pes minvant com a factor explicatiu dels usos lingüístics, factors electius com la identificació amb la llengua podrien anar guanyant pes. Alhora, les dades indiquen que les condicions actuals del mercat lingüístic i de les polítiques lingüístiques vigents a Catalunya no afavoreixen la consolidació d'usos extensius del català entre usuaris competents per motius estrictament instrumentals, si no han desenvolupat una relació afectiva i d'identificació amb la llengua.

2 Marc teòric

L'objectiu d'aquesta recerca és analitzar l'ús lingüístic dels joves de Catalunya i dilucidar quins factors condicionen l'ús del català des d'una perspectiva macrosociolingüística. Les dades que s'analitzen provenen de l'*Enquesta d'usos lingüístics de la població 2013*, on les cohorts joves (d'entre 15 i 34 anys) de l'enquesta coincideixen de ple amb la generació Y, també coneguda com a *millennials*, que agrupa els nascuts els anys 80 i 90 del segle XX (Howe i Strauss, 2009). Aquesta generació ve precedida per la generació X (nascuts entre els 60 i els 70), i seguida de la generació Z, també coneguts com a *centennials*. Amb caràcter global, la generació Y es caracteritza per nàixer enmig del col·lapse de l'espai soviètic i l'emergència d'un espai unipolar dominat pels Estats Units. Als territoris de llengua catalana la generació Y es caracteritza per créixer en models de família nuclear, per l'important increment del seu nivell educatiu respecte als seus progenitors i en les taxes d'incorporació a la universitat, per l'adopció de les noves tecnologies de la informació i la comunicació durant la seua joventut, i per introduir-se en el món laboral en una eclosió econòmica inicial i la subsegüent crisi de 2008. Es tracta, a més, d'una generació especialment rellevant des d'un punt de vista sociolingüístic a Catalunya, ja que és la primera que s'ha escolaritzat per complet en el model de conjunció en català (Arnau i Vila, 2013; Milian, 1984). Es caracteritzen, per tant, per un elevat grau de bilingüïtzació i alfabetització en català i castellà.

Els usos lingüístics de la població de Catalunya són un fenomen estudiat a bastament des de diferents tradicions de recerca sociolingüística, tant de caràcter macrosociològic i demolingüístic com de caràcter microsociològic, qualitatiu i/o etnogràfic. El sector adolescent i jove és un dels que s'han explorat de manera més minuciosa: com indica Pujolar (2008), en part perquè infants, adolescents i joves són col·lectius (més

¹ L'elaboració d'aquest article ha comptat amb el suport econòmic del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya al projecte *Impuls d'estudis sobre la situació del català a Catalunya 2018* del CUSC—Centre de Recerca en Sociolingüística i Comunicació de la Universitat de Barcelona.

fàcilment accessibles com a informants de la recerca a través de les institucions educatives; però en bona mesura, també, per “un cert sentit comú sociològic que veu els joves com la llavor de la societat del futur i, per tant, com el segment on podem avaluar la marxa de diversos projectes polítics” (2008: 1). Assajar un resum exhaustiu de les recerques sobre llengua i jòvens a Catalunya depassa clarament les possibilitats d'aquest article i comporta un risc inevitable d'excloure'n recerques de pes. Remetem, per això, el lector interessat a les síntesis força actualitzades disponibles a Flors-Mas (2016), d'una banda, i de l'altra, a Newman i Trenchs-Parera (2015) i Trenchs-Parera i Newman (2015).

En general, els resultats d'aquestes recerques apunten a un procés de despolarització sociolingüística i de certa desetnificació dels usos lingüístics entre la població nascuda a Catalunya, en la mesura que el model lingüístic educatiu tendeix a universalitzar el coneixement del català i el castellà al conjunt de la població jove (cf. Vila, 2000) i, d'aquesta manera, facilita —tot i que no comporta de manera automàtica— una incorporació d'usos del català entre la població que no el té com a llengua inicial, que era força més limitada en els primers anys després del restabliment de la Generalitat de Catalunya (Flors-Mas, 2017; Flors-Mas i Vila, 2014; González et al., 2014; Newman et al., 2008; Pujolar i González, 2013; Sorolla, 2012; Vila, 2005; Woolard, 1989, 2016).

L'anàlisi empírica de tipus demolingüístic en què es basa aquest article apunta que l'ús del català entre els jòvens de Catalunya se sustenta en tres eixos principals: la llengua inicial, és a dir, la llengua que l'enquestat o l'enquestada va començar a parlar a casa quan era petit/-a; el coneixement del català, mesurat per l'habilitat de parlar-lo en una escala entre 0 (no el sap parlar gens) i 10 (el sap parlar perfectament); i finalment la llengua d'identificació, que resulta de la pregunta “quina és la seva llengua?” que es formula a l'inici de l'enquesta i que aporta una visió sobre aspectes actitudinals i de representacions lingüístiques dels parlants.

Aquests tres eixos encaixen amb l'esquema proposat per Berger i Luckmann (1966) sobre el procés de socialització. Per a aquests sociòlegs, la relació entre individus i societat manté un procés de tres etapes, en el qual el comportament dels individus “s'externalitza”, mitjançant un procés de ritualització “s'objectivitza” i, finalment, se “subjectivitza” novament pels individus mitjançant la “internalització”. És això el que, simultàniament, converteix la societat en un producte humà (externalització), en una realitat objectiva (objectivització) i a la vegada converteix l'humà en un producte social (subjectivització) (ib. p. 79). Ara ens interessa particularment aquest últim procés, que en sociolingüística i antropologia lingüística s'ha estudiat des del paradigma de la socialització lingüística (Garrett i Baquedano-López, 2002; Schieffelin i Ochs, 1986). La socialització lingüística és el procés mitjançant el qual l'individu interioritza les diferents varietats lingüístiques dels seus repertoris comunicatius, les normes socials per a fer-ne un ús socioculturalment adequat (amb qui, quan i per què les ha d'emprar) i els significats i valors socials de les diferents varietats, i mentre ho fa va construint la seua identitat social i lingüística. Alhora, les diferències entre individus en aquest procés ens permeten explicar per què, davant un context similar, dos actors poden tenir comportaments sociolingüísticament diferents.

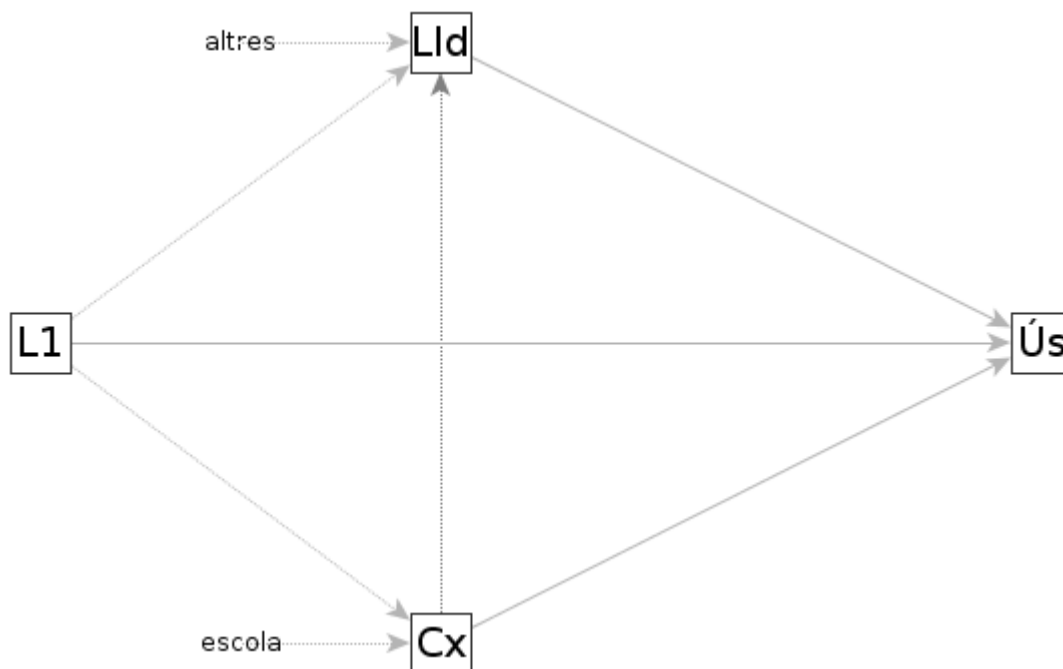
Berger i Luckmann proposen que aquesta etapa d'internalització de la societat per part dels individus té dues subetapes rellevants (ib. p. 149 i seg.). La socialització primària correspon al subprocés mitjançant el qual l'individu es converteix, en l'àmbit familiar durant la infantesa, en membre de la societat. I la socialització secundària és el procés posterior mitjançant el qual l'individu se socialitza en altres espais, com en la institució educativa, per exemple. Reprent el fil, no resulta agosarat establir paral·lelismes entre la llengua inicial com a efecte del procés de socialització primària, la competència en català com a producte (també) del procés de socialització secundària —a l'escola, especialment quan els aprenents no tenen el català com a llengua inicial— i la llengua d'identificació com a síntesi del procés d'interiorització, subjectivació i adscripció a la llengua o llengües adquirides durant la socialització primària i secundària.

Amb l'objectiu de dilucidar el pes d'aquestes variables i de les etapes de socialització primària i secundària en l'ús del català dels *millennials* de Catalunya, aquest article fa ús dels models de regressió i d'anàlisi de camins (*path analysis*), que permeten assenyalar la influència de diferents variables independents a l'hora d'explicar una variable dependent. L'anàlisi de camins, a més, permet testar en quina mesura hi ha mediació i seqüencialitat entre diferents variables, i en quina mesura un determinat model teòric de relació entre variables encaixa amb les dades observades. Rubinfeld et al. (2006), que apliquen aquest model d'anàlisi a

les dimensions socioculturals i identitàries que incideixen sobre l'aprenentatge d'una segona llengua entre estudiants universitaris canadencs, destaquen que del resultat d'aquesta anàlisi no se'n poden inferir relacions causals entre les variables.²

En el gràfic 1 es pot observar l'esquema de la proposta teòrica amb què desenvolupem la nostra pregunta de recerca, similar a un model hipotètic, on es proposa que tant la llengua inicial com la llengua d'identificació i el coneixement oral del català estan associats directament amb l'ús del català, amb línies contínues que els uneixen. A la vegada, la llengua inicial, que s'emmarca en el procés de socialització primària, s'associa amb la pròpia internalització de les llengües (la llengua d'identificació) i també amb la competència en català. Finalment, el procés de socialització secundària, en què intervenen agències com l'escola i que es reflecteix, en part, en (la distinció entre llengua inicial i) el coneixement del català, pot tenir un efecte també sobre el resultat final d'adscripció lingüística (la llengua d'identificació).³

Gràfic 1. Anàlisi de camins (*path analysis*) de l'ús del català (Ús) segons la llengua inicial (L1), llengua d'identificació (LId) i coneixement oral del català (Cx). Proposta teòrica.

3 Mètodes

3.1 Estudi i variables de l'anàlisi

L'anàlisi que presentem en aquest article es basa en l'*Enquesta d'usos lingüístics de la població 2013* (EULP13) (Generalitat de Catalunya, 2015; Direcció General de Política Lingüística (coord.) et al., 2018). La mostra total de l'estudi és de 7.255 enquestats, 1.869 dels quals són jòvens de 15 a 34 anys, nascuts entre 1979 i 1998 —25,8% del total— i formen la mostra de l'anàlisi que presentem. A l'hora d'interpretar els resultats, cal tenir en compte que, tot i l'alta qualitat de les dades de l'EULP en els estàndards de recerca demoscòpica, es tracta de dades declarades pel mateix enquestat, i per tant, s'han d'entendre més aviat com a representacions dels seus propis usos, identificacions o competències.

² "Because the data are usually collected using a correlational design, it would, however, be inappropriate to infer a causal relationship between aspects of the proposed model" (Rubinfeld et al., 2006: 621).

³ A pesar que s'hauria de considerar com una relació recíproca, preferim mantenir la direccionalitat en què considerem que l'augment de la competència en una llengua pot incrementar la identificació amb aquesta. Així ho preveu, entre altres, el model sociocontextual d'aprenentatge de segones llengües, que ha mostrat l'associació existent entre l'autoconfiança en les pròpies habilitats en una L2 i la identificació amb el grup de parlants d'aquesta L2 (Rubinfeld et al., 2006: 610-612).

La variable central de l'anàlisi és l'ús del català, que mesurem mitjançant un índex d'ús parlat (IUP).⁴ Aquesta variable mesura en un índex de 0 a 1 l'ús del català per part dels enquestats en 10 àmbits d'ús:

A. Usos fora de la llar

1. Ús del català amb amics
2. Ús del català amb veïns
3. Ús del català amb els companys d'estudi de les persones que estudien actualment
4. Ús del català amb els companys de feina (de tota la població amb què ha treballat, és a dir, actuals o passats)
5. Ús del català a les botigues
6. Ús del català als grans establiments
7. Ús del català als bancs
8. Ús del català amb els metges

B. Usos familiars diferents de l'origen lingüístic familiar, que es poden donar a la llar o fora

9. Ús del català amb la parella
10. Ús del català amb els fills

L'IUP fa una mitjana d'ús del català en tots els àmbits analitzats segons el valor numèric que s'assigna a cada nivell d'ús en la taula 1—en la qual Lx fa referència, en aquest estudi, al català.

Taula 1. Índex d'ús parlat de Lx en un àmbit determinat i puntuació assignada per a cada resposta

Resposta al qüestionari	Puntuació
Només en Lx	1,00
Més en Lx que en Ly	0,75
Igual en Lx que en Ly	0,50
Tant en Lx com en Ly i en Lz	0,33
Sobretot en llengües diferents de Lx	0,25
Només en Ly o combinacions sense Lx	0,00

Per a explicar el nivell d'ús del català es van incorporar, en un primer estadi de l'anàlisi, diferents variables sociolingüístiques i sociodemogràfiques com a variables independents en un model de regressió lineal múltiple (Domínguez i Simó, 2003; Wooldridge, 2015). Els resultats d'aquesta operació prèvia, que es recullen de manera exhaustiva en l'informe (no publicat) *Joventut i ús del català a Catalunya*, elaborat pels autors des del CUSC—Centre de Recerca en Sociolingüística i Comunicació de la Universitat de Barcelona amb el suport de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya,⁵ indiquen que les variables sociolingüístiques s'associaven en major mesura que no les sociodemogràfiques amb l'IUP. A més, mostrava que d'entre les primeres les tres variables amb més poder explicatiu eren la llengua d'identificació, el coneixement oral del català i la llengua inicial, que són les variables en què se centra el present estudi. En l'informe s'aprofunda també en l'anàlisi de conglomerats sociolingüístics i en variables com l'origen geogràfic familiar dels jòvens o l'àmbit de residència.

Les variables mesurades en una escala d'interval s'han incorporat directament als models, i en els models generals que es van fer inicialment, les variables categòriques es van tractar com diferents variables

⁴ Per a una visió aprofundida de la construcció de la variable, vegeu Sorolla i Vila (2018). En aquesta publicació es desenvolupa l'índex, que rep el nom d'*IUPI0*, amb referència a les 10 variables a partir de les quals es construeix.

⁵ El lector interessat pot contactar amb els autors de l'article per a accedir a l'informe complet.

dicotòmiques (*dummy*), per tal que cada categoria de la variable fora tractada com una variable diferent en el model de regressió. Quant al coneixement del català, cal dir que es mesura a partir de les variables escalars —resultat de l'autoavaluació de les diferents habilitats (entendre, parlar, llegir i escriure) per part dels enquestats en una escala del 0 al 10— i no de les dicotòmiques —respostes *sí* o *no* a preguntes sobre si entenen i si saben parlar, llegir i escriure en català.⁶

3.2 Tècniques d'anàlisi

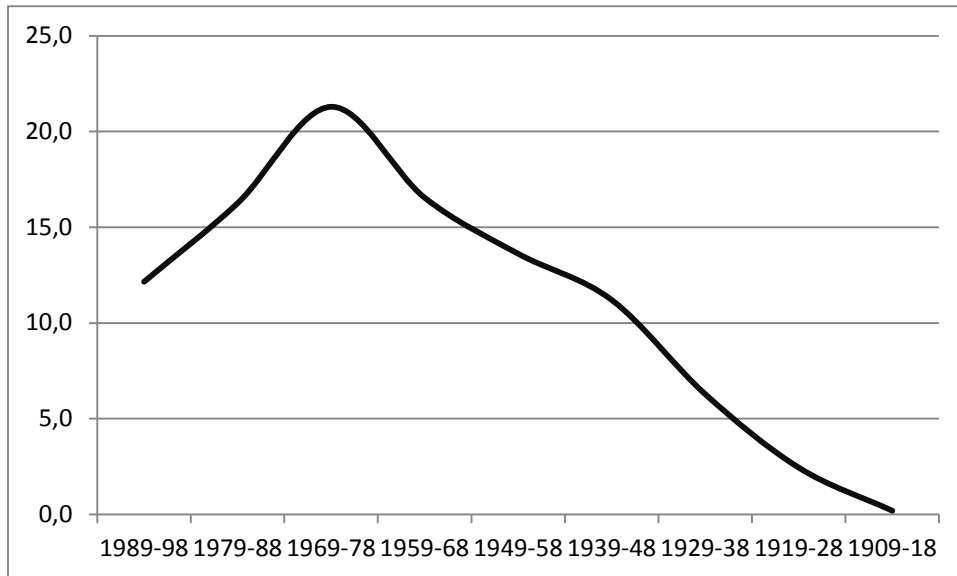
La tècnica que s'utilitza com a base de l'anàlisi és la regressió múltiple. Aquesta tècnica multivariable permet mesurar l'associació entre una variable dependent —en aquest article, l'índex d'ús parlat del català, IUP— i múltiples variables independents, controlant l'efecte d'unes sobre les altres. A més, permet optimitzar models que, amb una selecció determinada de variables independents, intenten millorar l'ajustament dels valors predits per a la variable dependent amb el mínim nombre de variables possibles. Aquesta capacitat predictiva es mesura mitjançant el valor de r quadrada ajustada (en tants per un). I s'utilitza el mètode pas a pas (*stepwise*), que parteix de la variable independent més associada amb la variable dependent i incorpora noves variables escalonadament segons la seua capacitat de millorar del model. Habitualment se sol privilegiar els models que compten amb millor capacitat predictiva i menys variables en el model. La tècnica també permet mesurar i comparar en cada model la intensitat de la relació entre cadascuna de les variables independents i la variable dependent, mitjançant els coeficients estandarditzats beta. Finalment, en l'article s'elabora un model d'anàlisi de camins (*path analysis*), que s'utilitza per a descriure les relacions i dependències entre un conjunt de variables. Aquest tipus d'anàlisi combina una proposta teòrica de com es relacionen un conjunt de variables, que hem presentat en l'apartat anterior, amb una comprovació empírica mitjançant diferents regressions múltiples (Ho, 2006; Rodríguez i C. Bosch, no publicat).

4 Resultats

A l'hora d'analitzar les dades sobre els usos lingüístics de les cohorts joves (de 15 a 34 anys) i de ponderar-ne el pes sobre el conjunt dels usos lingüístics de la població de Catalunya, no es pot perdre de vista que la piràmide de població s'aprima en les generacions joves. Vegeu-ho al gràfic 2, que mostra el volum de cada grup d'edat segons la dècada de naixement a partir de les dades de l'EULP13. Els grups que s'incorporen a l'anàlisi d'aquest informe són els dos més joves, nats entre 1979 i 1998, que tenien entre 15 i 34 anys en el moment de l'enquesta.

⁶ Les variables de coneixement i ús del català són considerades com a variables d'interval, en un procés que és habitual en variables d'escala ordenades en múltiples categories. Les variables de llengua inicial i llengua d'identificació han estat tractades com a variables d'interval, a pesar de comptar amb tres categories ordenades. Sovint hi ha certa discussió sobre si és més apropiat el seu tractament com a variables dicotòmiques (*dummy*) o d'interval (Boyle, 1970). Independentment de si les dues variables es mesuren com a ordinals o com a *dummy*, o si les associacions entre les 4 variables es mesuren com a ordinals o d'interval, els resultats són sempre consistents en l'ordre que marquen per a les correlacions, i només en varia la magnitud: en tots els casos la llengua d'identificació és la que més s'associa amb l'ús, seguida per la llengua inicial, i en tercer lloc pel coneixement. A la vegada, en tots els casos el coneixement manté una associació menor amb la llengua d'identificació, i especialment més allunyada de la llengua inicial. De les sis associacions possibles entre les quatre variables, només en una de les associacions s'observa una variació rellevant que depenga de les assumpcions estadístiques que es facen. Aquesta associació és la que es produeix entre la llengua inicial i la llengua d'identificació. Quan ambdues variables són mesurades com a ordinals (català, català i una altra, o una altra), la seua associació és la més rellevant de totes sis, mentre que si es tracten com a variables *dummies* (considerant dues categories: català i no català), la relació redueix (només) la rellevància de la relació entre les dues. Aquest canvi és lògic tenint en compte que tractant-les com a variables *dummy* bona part de la riquesa de la informació es perd en els dos casos, mentre que si es tracten amb les tres categories ordenades, es manté la riquesa de matisos. La consistència d'aquests resultats es produeix tant en tractar la relació entre les quatre variables mitjançant estadístics ordinals (tau b de Kendall o ro de Spearman) com assumint que la separació entre les tres categories és el mateix interval, i mesurant l'associació amb la correlació de Spearman. El canvi només afecta a aquesta relació entre les dues variables, que no és una associació central en la pregunta de recerca. Per aquesta consistència dels resultats, independentment de l'assumpció estadística, l'estudi assumeix que les categories de resposta de llengua inicial i d'identificació es mesura mitjançant tres categories d'interval, i no com a variables *dummy* (Boyle, 1970). A efectes pràctics, les associacions de les dues variables ordinals es mesura tractant-les com si les categories foren d'interval.

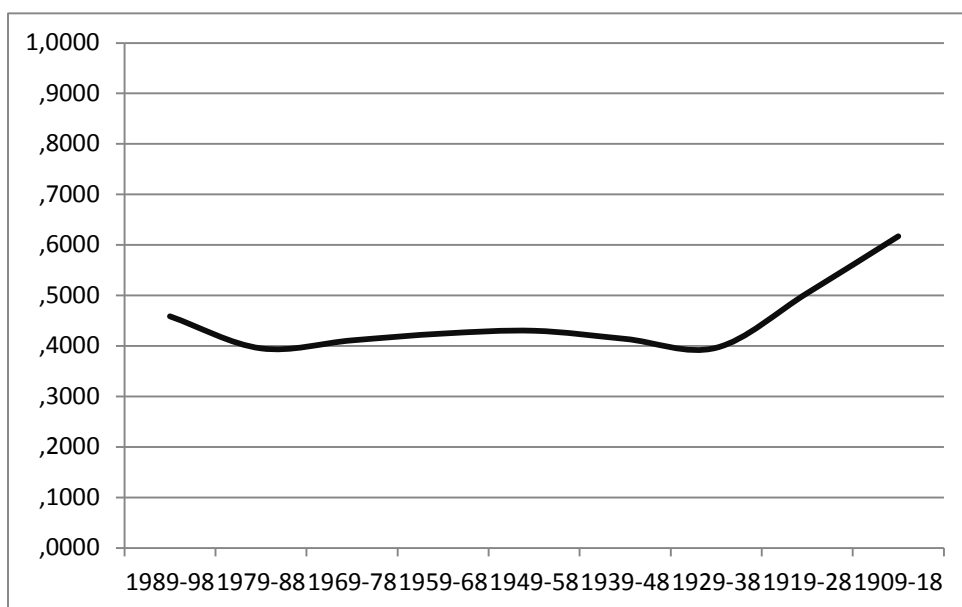
Gràfic 2. Piràmide de població, grups d'edat de 10 anys. Catalunya, any 2013 (EULP13). Percentatges

4.1 Índex d'ús

Si mantenim per un moment la mirada en el total de la població de Catalunya, el gràfic 3 mostra que l'índex d'ús del català (IUP) és bastant similar en totes les cohorts nascudes a partir dels anys 30, i se situa al voltant de 0,4. Pot ser oportú recordar, en aquest punt, que l'IUP s'expressa en un índex entre 0, que implicaria un nul del català en els deu àmbits considerats, i 1, que implicaria, per contra, un ús exclusiu del català en tots els àmbits considerats. 0,4 indica, per tant, un ús minoritari però considerable del català en totes les cohorts d'edat. Deixant de banda les cohorts nascudes abans de 1929, només s'aprecia un petit salt de major ús proporcional del català en la generació més jove enquestada, la dels nascuts entre 1989 i 1998. Possiblement, això està associat amb el fet que es tracta d'una cohort en què encara no s'ha produït la incorporació de població nascuda a l'estranger, que sol donar-se a partir dels 18 anys.

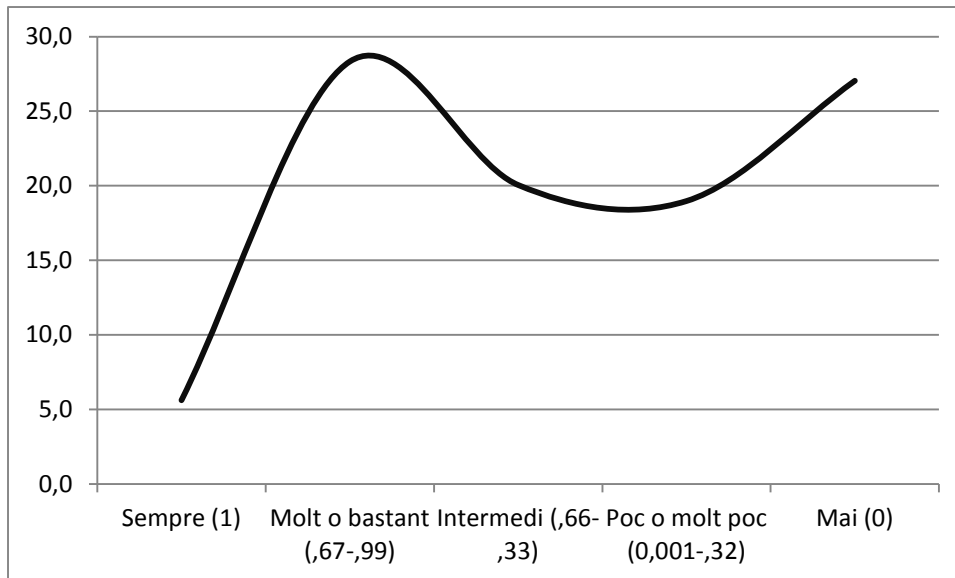
Gràfic 3. Índex d'ús del català (IUP) segons l'edat. Catalunya, any 2013 (EULP13)

Pel que fa a l'índex d'ús parlat del català (IUP) entre els joves, el gràfic 4 indica que la variable presenta una distribució amb dos màxims: el grup dels joves que usen el català molt o bastant —IUP entre 0,67 i 0,99— i el grup dels joves que no l'usen mai —IUP de 0. Aquests grups representen entre un 25% i un 30% del total

de jòvens cadascun. Els grups de jòvens que fan usos intermedis i usos minoritaris del català —IUP de 0,33 a 0,66 i de 0,001 a 0,32, respectivament— representen a l'entorn d'un 20% del total cadascun. El grup més reduït està format pels jòvens que declaren que parlen català sempre, que amb prou feines depassen el 5% del total.

Gràfic 4. Distribució de l'índex d'ús del català (IUP). Catalunya, jòvens, any 2013 (EULP13). Percentatges

4.2 Quines variables s'associen amb l'ús del català dels jòvens de Catalunya?

Les següents seccions mostren els resultats d'una anàlisi que, a partir de diferents models de regressió, permet explicar quines són les variables més associades amb l'ús del català entre els jòvens de Catalunya. Els resultats que es presenten de manera sintètica en aquesta ocasió parteixen d'anàlisis més aprofundides que incorporaven diferents variables sociolingüístiques i sociodemogràfiques a l'anàlisi de l'índex d'ús parlat del català (IUP) entre els jòvens, com s'ha indicat en la secció de mètodes. Els models de regressió esmentats han tingut en consideració només factors sociolingüístics en algunes ocasions, només factors sociodemogràfics en altres, la combinació de tots dos tipus en altres, o anàlisis segregades segons origen geogràfic familiar en altres. En tots els casos, les anàlisis esmentades indiquen que hi ha tres variables clau implicades en l'ús del català dels jòvens a Catalunya: la llengua inicial, el coneixement oral del català i la llengua d'identificació. Aquestes quatre variables, si s'hi compta la variable dependent, coincideixen amb quatre dimensions teòriques rellevants: la llengua inicial com a llengua adquirida en el procés de socialització primària; el coneixement oral del català com a resultat del procés de socialització primària i secundària —en el cas dels catalanoparlants o bilingües inicials— o només en el procés de socialització secundària —en la resta de casos—; la llengua d'identificació com a resultat de la subjectivació de la llengua; i finalment l'IUP com a resultat de les pràctiques lingüístiques dels subjectes.

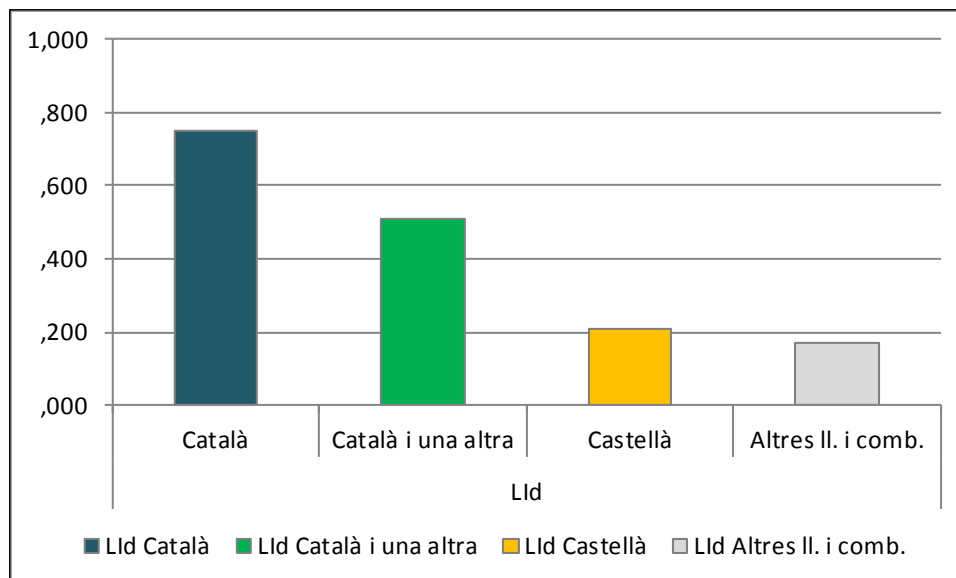
És per això que en primer lloc mesurarem la relació entre aquestes quatre variables i, posteriorment, aprofundirem en cadascuna d'aquestes relacions. Com mostra la taula 2, l'ús del català s'associa de manera destacada tant amb la llengua d'identificació (0,77) com amb la llengua inicial (0,71) i el coneixement oral del català (0,63). Per la seua banda, la llengua d'identificació mostra una associació molt consistent amb la llengua inicial dels subjectes enquestats (0,82) mentre que, en canvi, el coneixement mostra una associació més baixa amb la llengua d'identificació (0,48) i, encara més, amb la llengua inicial (0,43).

Taula 2. Associació bivariant (*r* de Pearson) entre ús del català (IUP), llengua inicial, llengua d'identificació i coneixement oral del català. Catalunya, joves, any 2013 (EULP13).

	Llengua inicial	Llengua d'identificació	Coneixement oral del català
Índex d'ús parlat del català	-0,71	-0,77	0,63
Llengua inicial	–	0,82	-0,43
Llengua d'identificació	–	–	-0,48

La variable que més s'associa amb l'IUP dels joves és, per tant, la llengua d'identificació. Aquesta variable està més associada amb l'ús del català que qualsevol altra de les variables sociolingüístiques i sociodemogràfiques considerades en les anàlisis més aprofundides. De fet, en els models de regressió aquesta variable aconsegueix per si sola ajustar les prediccions d'ús del català en un 59,5%. El gràfic 5 permet comprovar aquesta relació, ja que els joves que tenen el català com a llengua d'identificació obtenen un IUP de 0,75, i els que tenen el català i una altra llengua, de 0,51, mentre que els que tenen el castellà o altres llengües i combinacions de llengües com a llengües d'identificació se situen a molta distància, amb *índexs* de 0,21 i 0,17, respectivament.⁷

Gràfic 5. Índex d'ús del català (IUP) segons la llengua d'identificació (LId). Catalunya, joves, any 2013 (EULP13).

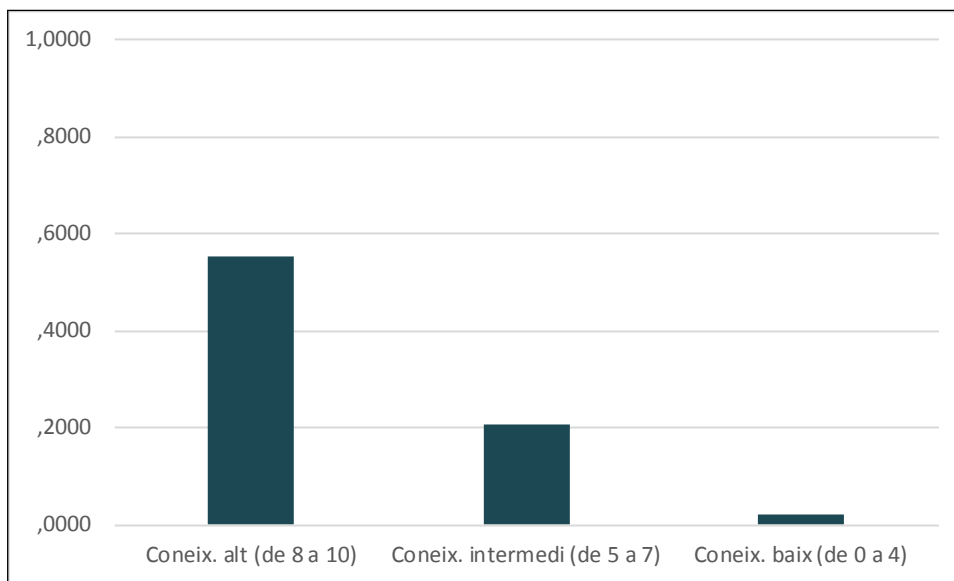

Els models sobre l'ús del català entre els joves proposen que el coneixement oral del català declarat, mesurat en termes escalars —entre 0, que indicaria un coneixement nul i 10, que indicaria un coneixement perfecte—, és la variable que apareix en segona posició en ordre d'importància, després de la llengua d'identificació. La incorporació d'aquesta variable millora l'ajustament dels valors predits en 8,3 punts percentuals, fins a un 67,8%.⁸ Tal com es pot veure al gràfic 6, els joves que s'autoavaluen amb una competència oral alta —entre 8 i 10— obtenen un índex d'ús del català de 0,55, mentre que els que consideren que tenen un coneixement intermedi —entre 5 i 7— o baix —entre 0 i 4— del català obtenen un IUP molt inferior, de 0,21 i 0,02, respectivament.

⁷ En les regressions i correlacions les variables llengua inicial i llengua d'identificació han estat tractades en format ordinal, amb tres categories de resposta ordenades (català, català i una altra, una altra i altres combinacions). Amb tot, en les anàlisis més aprofundides que es representen en el gràfic 5 i següents, en què es procedeix a partir de l'encreuament de variables per tal d'aprofitar els matisos que pot aportar a l'anàlisi, es manté el format categòric, amb quatre categories de resposta no ordenades: català, català i una altra, castellà, i altres llengües i combinacions.

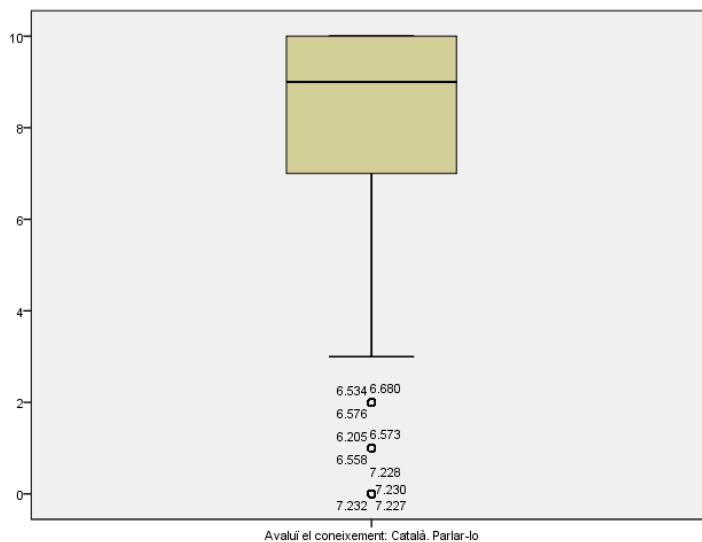
⁸ El coneixement oral del català aconsegueix per si sol un ajustament de la predicció dels valors de l'ús del català d'un 39,2%.

Gràfic 6. Índex d'ús del català (IUP) segons el coneixement oral escalar del català (agrupat). Catalunya, jòvens, any 2013 (EULP13).

Per tal d'emmarcar l'anàlisi de la relació entre aquesta variable i l'IUP, cal dir que la major part dels jòvens de Catalunya declaren valors alts de competència oral activa. Com mostra el gràfic 7, en una escala de 0 a 10, la meitat dels jòvens se situen en valors d'entre 9 i 10 punts, i tres quartes parts declaren valors de 7 o superiors. Amb tot, cal fer constar que fins a una quarta part dels jòvens es mou en un ventall prou ampli, que varia entre puntuacions de 3 i 7.

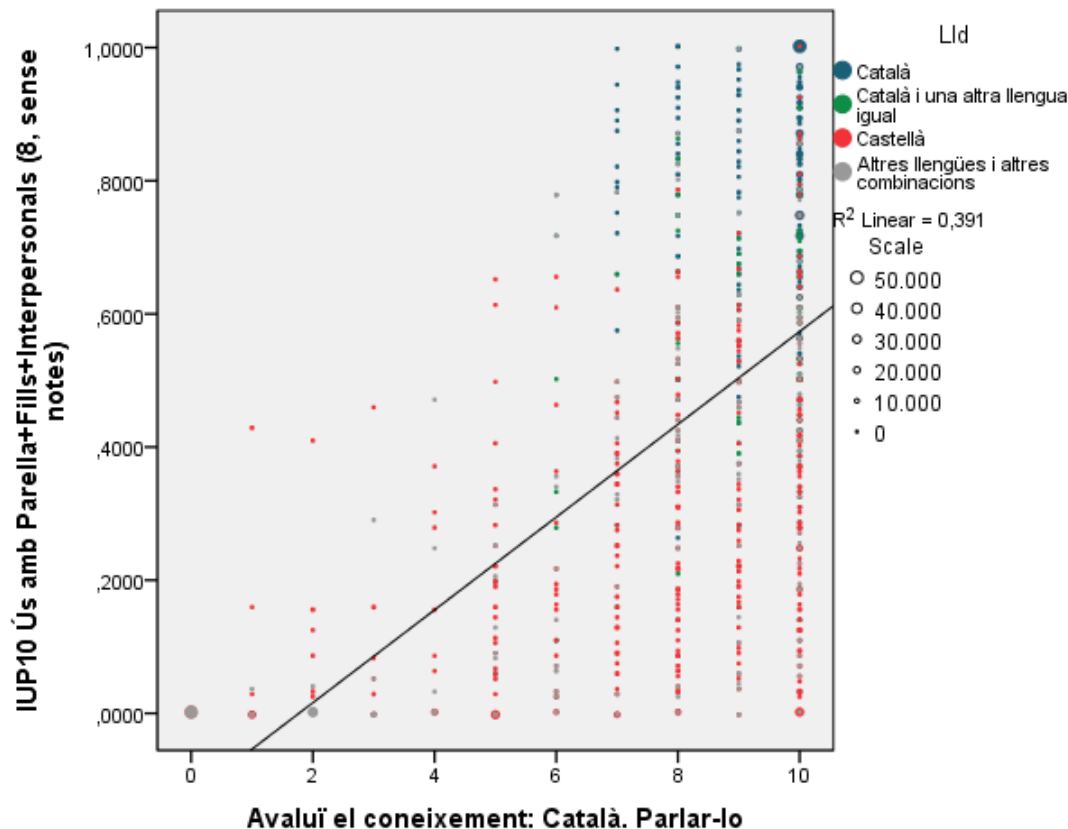
Gràfic 7. Coneixement oral de català (escalar), en un gràfic de caixes, on es representa la mediana, els quartils i els casos extrems. Catalunya, jòvens, any 2013 (EULP13).

Per a entendre la relació entre llengua d'identificació, coneixement oral del català (saber parlar) i ús del català, el gràfic 8 combina totes tres variables, amb el coneixement en l'eix horitzontal, l'ús en l'eix vertical i la llengua d'identificació en la coloració dels punts. Pel volum dels punts, que depèn del volum d'enquestats implicats en cada situació, es pot observar que a menor coneixement del català (extrem esquerre) també hi ha menor ús del català (extrem inferior), i aquestes dues posicions són ocupades per jòvens que tenen com a llengua d'identificació el castellà (roig) o altres llengües (gris). Un 5,1% dels jòvens declara no saber parlar gens el català, i, en conseqüència, no en fa ús (IUP de 0). La meitat exacta d'aquests jòvens té el castellà com a llengua d'identificació, i l'altra meitat s'identifica amb altres llengües o combinacions amb altres llengües. Per contra, a mesura que augmenta el coneixement del català també s'amplia el ventall en l'ús de la llengua:

en la banda dels coneixements alts de català (extrem dret) hi comparteixen espai persones que usen el català en quasi tots els àmbits (extrem superior dret) amb altres que no usen el català en quasi cap àmbit (extrem inferior dret). Si s'observa de manera més aprofundida aquest espai dels que tenen nivells de competència alta en català (extrem dret), es pot observar que l'ús predominant del català (extrem superior) està ocupat sobretot per jòvens que tenen el català com a llengua d'identificació exclusiva (blau) o que s'identifiquen amb el català i una altra llengua (verd). En canvi, entre els que declaren tenir un nivell de competència alt però usen el català en pocs àmbits s'hi troben sobretot parlants jòvens que s'identifiquen amb el castellà (roig) o amb altres llengües (gris).

Gràfic 8. Índex d'ús del català (IUP) (vertical) segons el coneixement escalar del català (horitzontal) i la llengua d'identificació (LId) de l'enquetat (color dels punts). Catalunya, jòvens, any 2013 (EULP13).

Tot plegat apunta que la combinació d'ambdues variables, la llengua d'identificació i la competència oral activa (saber parlar el català), explica molt millor l'ús del català, que és baix entre la població que en té una competència baixa —que coincideix, alhora, amb població que no té el català com a llengua d'identificació— però és, en canvi, variat entre la població que en té una competència alta, un segment en què l'ús del català tendeix a continuar sent baix entre aquells que no tenen el català com la seua llengua d'identificació o com una de les seues llengües d'identificació.

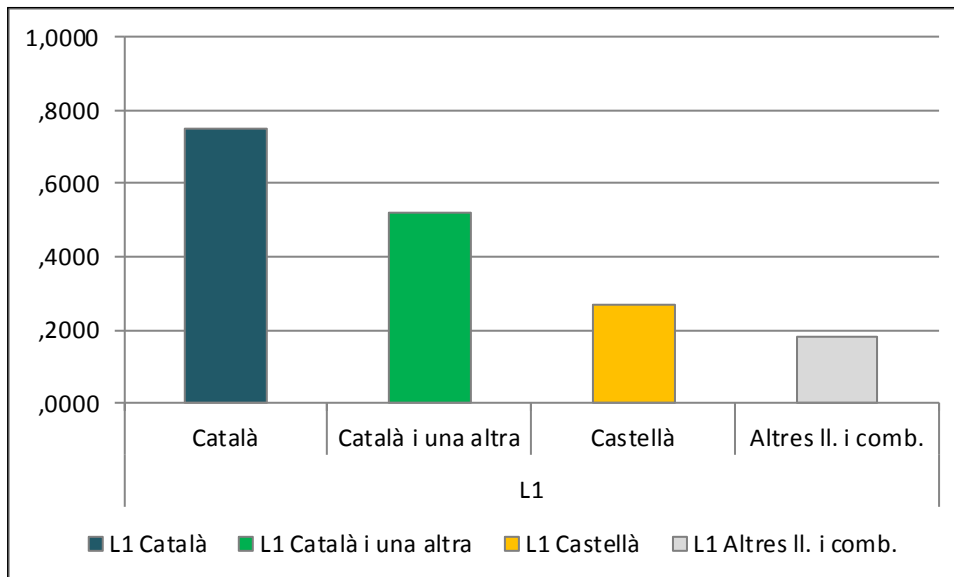
En tercer i últim lloc, el model de regressió proposa que és rellevant incorporar la llengua inicial.⁹ En aquest cas, l'ajustament dels valors predits només millora en 2,7 punts percentuals respecte el model que només incorpora la llengua d'identificació i el coneixement oral del català.¹⁰ Amb tot, dins del model la llengua inicial té una rellevància important. En el gràfic 9 es pot comprovar que segueix una dinàmica similar a l'observada més amunt en el cas de la llengua d'identificació: els que usen de manera predominant el català

9 Cal destacar que la variable llengua emprada actualment amb progenitors aconsegueix un model sensiblement millor, amb una millora d'1,5 punts percentuals respecte la llengua inicial. Amb tot, s'ha mantingut el model amb la llengua inicial perquè la diferència no és gaire rellevant i, sobretot, perquè aquesta segona variable és un reflex més acurat de la socialització primària. Sobre la relació entre aquestes dues variables, vegeu Tenorio (2013).

10 El català com a llengua inicial aconsegueix per si sol un ajustament de la predicció dels valors d'un 49,7%.

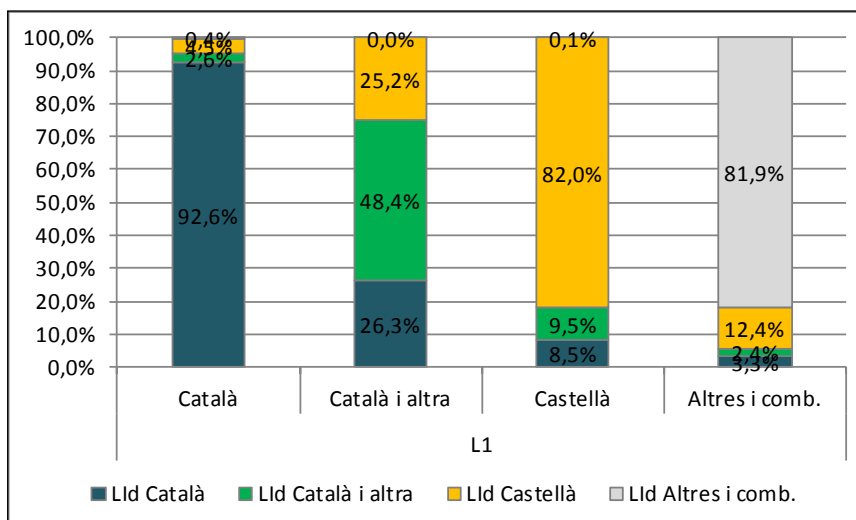
són sobretot els catalanoparlants inicials i, en menor mesura, els que tenen el català i una altra llengua com a llengües inicials.

Gràfic 9. Índex d'ús del català (IUP) segons la llengua inicial (L1). Catalunya, jòvens, any 2013 (EULP13).

De fet, la llengua inicial i la llengua d'identificació mostren una alta associació entre elles, tal com es pot comprovar en el gràfic 10,¹¹ perquè la major part dels jòvens declaren com a llengua d'identificació la seua llengua inicial. Amb tot, s'observen certes dissonàncies rellevants. En primer lloc, la meitat dels bilingües inicials s'identifiquen principalment amb una de les dues llengües inicials que declaren, repartits equitativament entre els que passen a identificar-se en exclusiva amb el català (26,3%) o amb el castellà (25,2%). En segon lloc, un de cada cinc castellanoparlants inicials té el català com a llengua d'identificació, ja siga de manera exclusiva (8,5%) o conjunta amb el castellà (9,5%). Finalment, hi ha una part significativa dels jòvens al·loglots inicials que declaren el castellà com a llengua d'identificació (12,4%).

Gràfic 10. Llengua d'identificació (LId) segons la llengua inicial (L1). Catalunya, jòvens, any 2013 (EULP13).

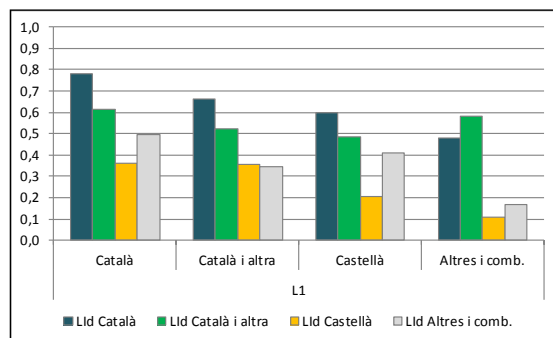
Anteriorment hem vist que en l'associació amb l'índex d'ús del català el model privilegia la llengua d'identificació per davant de la llengua inicial. El major pes de la llengua d'identificació es pot comprovar en el gràfic 11 i el gràfic 12, que mostren l'índex d'ús parlat del català (IUP) segons una combinació de la llengua d'identificació i la llengua inicial dels enquestats. El gràfic 11 mostra la intensitat de l'ús del català en funció de la llengua inicial, i subdividint interiorment els grups de llengua inicial en funció de la llengua

¹¹ La V de Cramer entre les dues variables és de 0,715, que destaca l'alta associació entre les dues variables.

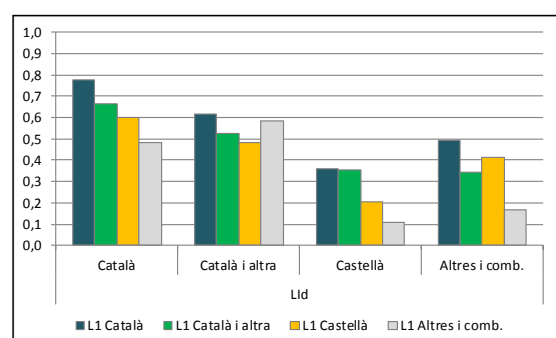
d'identificació declarada. El gràfic 12 mostra les mateixes dades sobre la intensitat de l'ús del català, però en funció de la llengua d'identificació, i subdividint interiorment aquests grups segons la llengua inicial.

Aquestes dues disposicions mostren per què la llengua d'identificació està més associada amb l'ús del català que no pas la llengua inicial. Per exemple, si s'atén a la població que declara com a llengües inicials el català i una altra llengua, en el segon bloc de barres agrupades del gràfic 11, veiem que a pesar que tots comparteixen un origen lingüístic similar el seu ús del català varia força en funció de la diversitat d'identificacions que desenvolupen. Aquesta diversitat és més acusada que la que es detecta quan es compara, en el segon bloc de barres agrupades del gràfic 12, l'IUP dels qui s'identifiquen amb el català i una altra llengua en funció de la seua llengua inicial. En aquest cas s'observa una major homogeneïtat en l'ús, a pesar de la diversitat d'origens lingüístics. De fet, la major consistència en l'ús del català segons la llengua d'identificació que no segons la llengua inicial es repeteix en la resta de grups. Per tant, es pot confirmar, encara que siga intuïtivament, que la llengua d'identificació es vincula amb més intensitat amb l'ús del català entre els jòvens.

Gràfic 11. Índex d'ús del català (IUP) segons la llengua inicial (barres agrupades segons la llengua d'identificació). Catalunya, jòvens, any 2013 (EULP13).

Gràfic 12. Índex d'ús del català (IUP) segons la llengua d'identificació (barres agrupades segons la llengua inicial). Catalunya, jòvens, any 2013 (EULP13).

4.3 Com s'associen aquestes variables amb l'ús lingüístic?

Finalment, presentem els resultats d'una anàlisi de camins (*path analysis*) que incorpora les quatre variables tractades fins ara. En la taula 2 es tractava l'associació entre les quatre variables. A banda d'observar-se que l'ús del català s'associa amb la llengua d'identificació, el coneixement oral del català i la llengua inicial, també s'observava que aquestes tres variables *independents* s'associen entre elles. L'anàlisi de camins permet comprovar empíricament les relacions de dependència que es poden dibuixar teòricament entre aquestes variables. En el gràfic 1 es podia observar la proposta teòrica de relació entre variables, on es proposava que les tres variables estaven associades directament amb l'ús del català i que, a la vegada, la llengua inicial seria una variable antecessora de la llengua d'identificació i la competència en català. I que també hi pot haver certa associació entre l'increment de la competència i la identificació amb la llengua.

Com s'ha anat apuntant en l'anterior apartat, el model de regressió lineal múltiple que incorpora les tres variables independents —llengua inicial, coneixement del català i llengua d'identificació— explica el 69,1% de la variació en l'ús del català per part dels jòvens de Catalunya. Analitzant per etapes¹² aquest model es pot veure que, en un primer pas, la llengua d'identificació per si sola explicaria el 59,5% de la variació en l'ús del català. Quan s'incorpora al model el coneixement, la millora és de 8,3 punts, i explica, per tant, el 67,8% de la variació en l'ús del català. Finalment, quan s'afegeix l'última variable, la llengua inicial, incrementa en només 1,2 punts la capacitat explicativa del model.

Aprofundint en l'anàlisi de camins, es pot observar en primer lloc que, quan es controla l'efecte conjunt de les tres variables associades directament amb l'ús del català, la que major associació manté és la llengua d'identificació, amb un coeficient estandarditzat de -0,459.¹³ Aquest coeficient és superior al que obté el

¹² El procés d'introducció de variables segueix un mètode pas a pas (*stepwise*) en què es pot observar la millora del model general en incorporar cadascuna de les variables.

¹³ En la interpretació dels resultats de l'anàlisi de camins cal tenir en compte que el signe és poc rellevant, i es deu a l'ordenació de

coneixement del català, que se situa en 0,319. I finalment la llengua inicial queda relegada en una posició secundària, amb un coeficient de -0,194. Vegeu-ho en els valors beta del submodel 1 de la taula 3. Per tant, observem que en la relació directa, la identificació amb la llengua i fins i tot el coneixement oral del català són més rellevants a l'hora d'explicar el nivell d'ús del català que no pas l'origen lingüístic (llengua inicial).

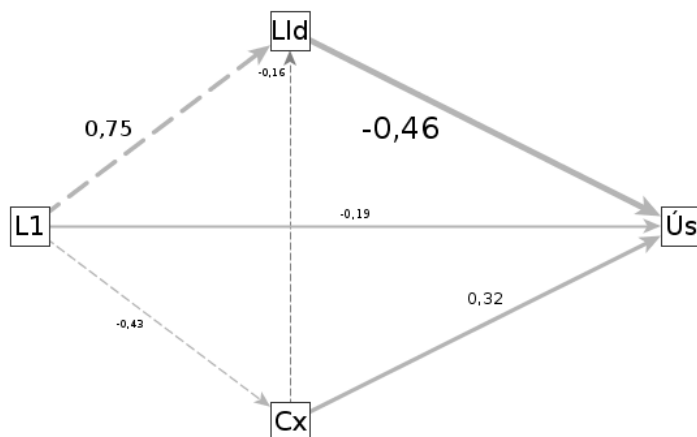
En el segon submodel s'analitzen les dues variables que antecedeixen la llengua d'identificació: la llengua inicial i el coneixement oral del català. En aquest cas, s'observa que per a la subjectivació (identificació lingüística) és molt més rellevant l'efecte de la socialització primària (llengua inicial) que no pas el coneixement de la llengua, ja que el coeficient de dependència de la llengua d'identificació és clarament més alt amb la llengua inicial (0,753) que no amb la competència en català (-0,155).

Finalment, en el tercer submodel s'analitza la dependència de la competència lingüística respecte la llengua inicial, i s'observa que l'associació és bastant baixa ($r^2 = 0,188$), amb un coeficient de 0,434. Vegeu tots aquests coeficients modelitzats al gràfic 13.

Taula 3. Regressions múltiples que conformen cadascun dels tres submodels implícits en l'anàlisi de camins

Variable Dependent	Variable Independ.	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	95,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
Submodel 1–VD: Ús del català (IUP) ($r^2=,691$)	(Constant)	,664	,021		31,191	,000	,622	,706		
	L1d	-,163	,008	-,459	-20,608	,000	-,179	-,148	,308	3,247
	Coneix.	,036	,002	,319	22,572	,000	,033	,039	,761	1,314
	L1	-,069	,008	-,194	-8,941	,000	-,085	-,054	,325	3,074
Submodel 2–VD: L1d ($r^2=,692$)	(Constant)	,837	,057		14,753	,000	,726	,948		
	L1	,758	,014	,753	54,925	0,000	,731	,785	,809	1,236
	Coneix.	-,049	,004	-,155	-11,300	,000	-,057	-,040	,809	1,236
Submodel 3–VD: Coneix. ($r^2=,188$)	(Constant)	11,06	,159		69,463	0,000	10,75	11,38		
	L1	-1,394	,064	-,434	-21,755	,000	-1,520	-1,269	1,000	1,000

Gràfic 13. Anàlisi de camins (*path analysis*) de l'ús del català (Ús) segons la llengua inicial (L1), llengua d'identificació (L1d) i coneixement oral del català (Cx). Comprovació empírica.

les categories en cada variable. Així, l'ús i el coneixement del català tenen una ordenació en què els valors més alts de la variable s'associen amb un major ús o un major coneixement del català. Per contra, la llengua inicial i la llengua d'identificació s'ordenen de manera que el codi 1 és la categoria *català*, el codi 2 és *català i altres llengües*, i el codi 3 és la categoria *altres llengües i altres combinacions*. Per tant, l'ordenació té sentit invers al de les altres dues variables: a valors més alts, menor presència del català. És per això que el signe negatiu en l'associació entre la llengua d'identificació i l'ús, per exemple, es refereix al fet que quan els codis d'una s'incrementen, els de l'altra decreixen i, per tant, a menor identificació amb el català (increment dels codis), decreix l'ús de la llengua (decrement dels codis).

5 Conclusions

Les dades de l'EULP13 indiquen que l'índex d'ús del català (IUP) dels *millennials* catalans és bastant similar al de la resta de cohorts nascudes a partir dels anys 30, i està al voltant del 0,4 en una escala que va de 0 —no s'usa gens el català en cap dels àmbits seleccionats— a 1 —s'usa exclusivament el català en tots els àmbits. Només s'observa un major ús en la generació més jove de les enquestades, els nascuts els anys 90, una tendència relacionada amb la poca presència de població nascuda a l'estranger en aquesta cohort en comparació amb les dels jòvens-adults i adults. Una vegada realitzada aquesta descripció general, en una primera etapa es va recórrer a models de regressió per a analitzar quines variables sociodemogràfiques i sociolingüístiques s'associaven amb l'ús del català entre els jòvens. L'anàlisi indicava que les variables sociolingüístiques eren les que s'associaven en major mesura amb els usos lingüístics i que, en contrast, les variables sociodemogràfiques tenien menys capacitat explicativa. Encara que poden ser molt rellevants des d'un punt de vista sociològic, aquest fet ens ha portat a centrar-nos en les variables sociolingüístiques en l'article, en què s'ha aprofundit en la qüestió a partir d'una anàlisi de camins.

Sense perdre de vista les possibles limitacions d'aquesta primera aproximació multivariant als usos lingüístics, que recomanen una certa cautela en la interpretació dels resultats, l'anàlisi que hem presentat destaca que la llengua d'identificació és la variable més associada amb l'ús lingüístic dels jòvens a Catalunya. És important remarcar que es tracta d'una variable relacionada amb la dimensió de les actituds i representacions sociolingüístiques i que, tot i mantenir una relació estreta amb la llengua inicial, pot tenir un caràcter electiu, a diferència de l'origen geogràfic i/o lingüístic, de caràcter estructural i en què no intervé l'agència de l'individu i els processos d'internalització i subjectivació descrits per Berger i Luckmann. El desenvolupament d'una certa vinculació afectiva amb la llengua catalana sembla un requisit important perquè se'n consoliden usos extensius entre els *millennials* catalans, tot i que l'anàlisi no permet parlar de causalitat —és a dir, de la identificació lingüística com a *causa* de l'ús o el no ús del català— sinó més aviat de dos fenòmens que coocorren i probablement es retroalimenten —a més ús, més identificació i viceversa. Aquesta realitat és seguida, en un pla més secundari, per la influència de la competència oral en català i la llengua inicial dels parlants. D'alguna manera, els resultats apunten que entre els jòvens de Catalunya la identificació, les actituds, els valors o, fins i tot, la voluntat, són una mica més rellevants a l'hora d'explicar els seus usos lingüístics que no altres variables estructurals, com la llengua inicial.¹⁴

En qualsevol cas, i com ja s'ha subratllat, l'associació entre llengua inicial i llengua d'identificació és alta, tot i les diferències existents i rellevants entre les dues variables. Amb això volem dir que la llengua d'identificació no pot ser *aïllada* de la llengua inicial ni, per tant, de l'origen lingüístic. Amb tot, considerar-les de manera separada permet entendre millor els usos lingüístics dels jòvens de Catalunya i permet constatar que l'origen lingüístic té un pes minvant com a factor explicatiu dels usos lingüístics dels *millennials* catalans —de la mateixa manera que perd poder explicatiu el coneixement de la llengua, generalitzat a partir de l'escolarització dels membres de la generació Y en el model de conjunció en català. Les tendències observades en aquesta anàlisi demolingüística aporten, en aquest sentit, proves complementàries als estudis que han apuntat a una certa despolarització i desetnificació dels usos lingüístics entre els jòvens catalans i a un canvi correlatiu en els discursos públics sobre la llengua i la identitat catalanes, en què prenen protagonisme els arguments que emfasitzen el caràcter electiu de la catalanitat com una *identitat projecte* a la qual pot sumar-se, a priori, qualsevol persona amb independència del seu origen (cf. Woolard, 2016).

La continuïtat d'un model lingüístic educatiu que garantisca un domini efectiu del català i el castellà és una peça clau en aquesta aposta per difuminar el lligam de l'ús lingüístic amb l'origen lingüístic i per reduir les desigualtats sociolingüístiques en funció de l'origen. Amb tot, els resultats que hem anat desgranant també indiquen que, si bé és cert que l'ús extensiu de la llengua catalana només és possible quan hi concorren uns

14 Aquesta proposta teòrica presenta diferents possibilitats de recerca futura, entre les quals es pot destacar, en primer lloc, la conveniència d'ampliar l'anàlisi al conjunt de la població de Catalunya, per a testar la relació entre les variables considerades i l'ús lingüístic en els diferents grups d'edat, i per a comprovar fins a quin punt les tendències descrites són idiosincràtiques de la població jove o generalitzables a altres grups poblacionals. En segon lloc, i en termes més ambiciosos, ampliar-la a les diferents enquestes d'usos lingüístics dels territoris de llengua catalana i les seues regions, cosa que permetria estudiar de forma més precisa el vincle entre els usos lingüístics i les variables estudiades amb les distintes polítiques lingüístiques i dinàmiques socials que afecten la llengua catalana en els diferents contextos.

nivells importants de competència lingüística, l'ús del català no depèn només de l'ampliació del coneixement de la llengua entre els joves, pel vincle que manté l'ús lingüístic amb la llengua d'identificació.

En aquest sentit, les motivacions de tipus integratiu —i la idea que el català és la llengua pròpia del país, necessària per a la plena integració— semblen, encara, el motor fonamental de la incorporació a un ús extensiu del català. Les polítiques lingüístiques vigents i les actuals condicions del mercat lingüístic de Catalunya, en què el català no disposa de la capacitat discriminant/integrativa pròpia de les llengües establertes, si fem servir la terminologia de Lamuela (1994, 2004), sembla que no permeten la consolidació d'un segment rellevant d'"usuaris no identificats", és a dir, de persones amb usos extensius del català per motivacions instrumentals/pragmàtiques a pesar que no s'identifiquen activament amb la llengua. La disjuntiva per als planificadors se situa, doncs, entre l'adopció de mesures que facen del català una llengua necessària per a l'accés a més recursos materials i simbòlics rellevants i per a la plena participació en la societat catalana —si l'objectiu és consolidar aquest pol d'usuaris no identificats— o, per una altra banda, incrementar el pes de l'ús del català en els discursos sobre la definició de la integració i la identitat catalanes —si l'objectiu és solidificar el pol d'usuaris identificats. Sense descartar, però, la possibilitat d'incidir simultàniament sobre els dos flancs.

Referències bibliogràfiques

- Arnau, Joaquim, i Vila, F. Xavier. (2013). Language-in-education policies in the Catalan language area. Dins Joaquim Arnau (ed.), *Reviving Catalan at school. Challenges and instructional approaches* (p. 1-28). Bristol: Multilingual Matters.
- Berger, Peter L., i Luckmann, Thomas. (1966). *The social construction of reality. A treatise in the sociology of knowledge*. Londres: Penguin Books.
- Boix-Fuster, Emili. (1993). *Triar no és traïr. Identitat i llengua en els joves de Barcelona*. Barcelona: Edicions 62.
- Boyle, Richard P. (1970). Path analysis and ordinal data. *American Journal of Sociology*, 75(4), 461-480.
- Direcció General de Política Lingüística (coord.), Bretxa, Vanessa, Farré, Mireia, Martínez Melo, Montserrat, Masats, Marta, Navarro, Montse, Oller, Eulàlia, Rosselló, Carles de, Rovira, Cristina, Sorolla, Natxo, Torres-Pla, Joaquim, Ubalde, Josep, i Vila, F. Xavier. (2018). [Anàlisi de L'Enquesta d'usos lingüístics de la població a Catalunya 2013. Volum 1: Coneixements, usos, transmissió i actituds lingüístics](#). Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura.
- Domínguez, Màrius, i Simó, Montse. (2003). *Tècniques d'investigació social quantitatives*. Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona.
- Flors-Mas, Avel·lí. (2016). Joves i llengües a Catalunya. Un estat de la qüestió. [Linguapax Review, 2015. The role of youth in language revitalisation / El paper dels joves en la revitalització lingüística](#), 11-29.
- Flors-Mas, Avel·lí. (2017). [Usos lingüístics i identitats socials entre adolescents catalans i valencians](#) (tesi doctoral, Universitat de Barcelona).
- Flors-Mas, Avel·lí, i Vila, F. Xavier. (2014). [Justificant les preferències. Com argumenten les opcions lingüístiques els adolescents catalans](#). *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 24, 173-199.
- Garrett, Paul B., i Baquedano-López, Patricia. (2002). [Language socialization: reproduction and continuity, transformation and change](#). *Annual Review of Anthropology*, 31, 339-361.
- Generalitat de Catalunya. (2015). [Enquesta d'usos lingüístics de la població 2013](#). Generalitat de Catalunya.
- González, Isaac, Pujolar, Joan, Font, Anna, i Martínez, Roger. (2014). [Llengua i joves. Usos i percepcions lingüístics de la joventut catalana](#). Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar Social i Família, Direcció General de Joventut.

- Ho, Robert. (2006). *Handbook of univariate and multivariate Data analysis and interpretation with SPSS*. Boca Raton (EUA): Chapman & Hall/CRC Press.
- Howe, Neil, i Strauss, William. (2009). *Millennials rising: the next great generation*. Nova York: Vintage Books.
- Lamuela, Xavier. (1994). *Estandardització i establiment de les llengües*. Barcelona: Edicions 62.
- Lamuela, Xavier. (2004). [Instal·lació o establiment? Encara sobre els objectius de la promoció lingüística](#). *Caplletra. Revista Internacional de Filologia*, 37, 215-242.
- Milian, Antoni. (1984). [De la separació a la conjunció lingüística a l'ensenyament: El títol II de la Llei 7/1983, de 18 d'abril](#). *Revista de Llengua i Dret*, 3, 33-41.
- Newman, Michael, i Trenchs-Parera, Mireia. (2015). Language policies, ideologies and attitudes in Catalonia. Part 1: reversing language shift in the twentieth century. *Language and Linguistics Compass*, 9(7), 285-294.
- Newman, Michael, Trenchs-Parera, Mireia, i Ng, Shukhan. (2008). Normalizing bilingualism: The effects of the Catalan linguistic normalization policy one generation after. *Journal of Sociolinguistics*, 12(3), 306-333.
- Pujolar, Joan. (2008). [Els joves, les llengües i les identitats](#). *Noves SL. Revista de Sociolingüística*, hivern 2008, 1-11.
- Pujolar, Joan, i González, Isaac. (2013). Linguistic «mudes» and the de-ethnicization of language choice in Catalonia. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 16(2), 138-152.
- Rodríguez, Jose Antonio, i C. Bosch, Jose Luis. (no publicat). *Manual de anàlisi causal*.
- Rubinfeld, Sara, Clément, Richard, Lussier, Denise, Lebrun, Monique, i Auger, Réjean. (2006). Second language learning and cultural representations: beyond competence and identity. *Language Learning*, 56(4), 609-631.
- Schieffelin, Bambi B., i Ochs, Elinor. (1986). [Language socialization](#). *Annual Review of Anthropology*, 15, 163-191.
- Sorolla, Natxo. (2012). [Estabilitat i canvi de la llengua inicial en els usos lingüístics interpersonals. Una anàlisi comparativa del País Valencià, la Franja, les Illes Balears i Catalunya](#). Dins F. Xavier Vila (ed.), *Posar-hi la base: Usos i aprenentatges lingüístics en el domini català* (p. 91-108). Barcelona: IEC.
- Sorolla, Natxo, i Vila, F. Xavier. (2018). Els grups segons els usos lingüístics i l'evolució de l'ús del català entre 2003 i 2013. Dins Direcció General de Política Lingüística (coord.), [Anàlisi de l'Enquesta d'usos lingüístics de la població a Catalunya 2013. Volum I: Coneixements, usos, transmissió i actituds lingüístics](#). Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura.
- Tenorio, Xavier. (2013). [Llengua inicial i llengua amb progenitors. Una mateixa realitat o dues variables diferents?](#) *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 23, 407-426.
- Trenchs-Parera, Mireia, i Newman, Michael. (2015). Language policies, ideologies, and attitudes. Part 2: International immigration, globalization and the future of Catalan. *Language and Linguistics Compass*, 9(12), 491-501.
- Vila, F. Xavier. (2000). El moment d'adquisició del català i les seves repercussions sociolingüístiques. Dins Joaquim Noguero (ed.), *L'ús del català entre els joves. Cicle del 21 al 30 de setembre de 1999* (p. 53-61). Sabadell: Caixa de Sabadell.

- Vila, F. Xavier. (2005). [Language, Education and Ideology in an Integrationist Society](#). Dins Els Witte et al. (ed.), *Language, attitudes & education in multilingual cities* (p. 53-86). Brussel·les: Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten.
- Woolard, Kathryn A. (1989). *Double talk: bilingualism and the politics of ethnicity in Catalonia*. Stanford: Stanford University Press.
- Woolard, Kathryn A. (2016). *Singular and plural. Ideologies of linguistic authority in 21st Century Catalonia*. Oxford: Oxford University Press.
- Wooldridge, Jeffrey M. (2015). *Introductory Econometrics: a modern approach*. Melbourne: South-Western Cengage Learning.